

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΣΤΗΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ

Συνέντευξη στην Κάτια Μακρή - Φωτό Χάρη Γκίκα

Γεννήθηκαν τον ίδιο χρόνο και την ίδια εβδομάδα. Σπούδασαν μαζί στο Λονδίνο, ενώθηκαν από την πίστη τους στις ίδιες -σοσιαλιστικές- αξίες και παντρεύτηκαν και οι δύο τις συμφοιτήτριάς τους, τις οποίες γνώρισαν πριν από 35 χρόνια.

Στην πορεία ο ένας έγινε πολιτικός και ο άλλος παρέμεινε ακαδημαϊκός. Αυτή όμως δεν είναι ούτε η μόνη ούτε η μεγαλύτερη διαφορά τους όταν πρόκειται για τον Έλληνα πρωθυπουργό Κώστα Σημίτη και τον Τούρκο ακαδημαϊκό Μετέ Τουντσί...

Οι δυο τους είναι φίλοι επιστήθιοι. Κι ελάχιστοι το γνώριζαν αυτό πριν ο πρωθυπουργός Κώστας Σημίτης το αποκαλύψει στη Διαβαλκανική Σύνοδο που έγινε το '97 στην Κρήτη στον τότε ομόλογο του Μεσοút Γιλμάζ.

Στο πέρασμα του χρόνου η φιλία τους πέρασε περιόδους σύσφιξης και χαλάρωσης. Κάτι σαν τις... ελληνοτουρκικές σχέσεις. Ποτέ όμως περιόδους κρίσης, αφού εξωγενείς παράγοντες, όπως η αυτοεξορία του Κώστα Σημίτη την περίοδο της επαετίας ή η φυλάκιση του αριστερού καθηγητή από το τουρκικό καθεστώς, τους έκαναν να χάσουν ο ένας τα ίχνη του άλλου επί μακρόν.

Ξανασυναντήθηκαν το 1995, όταν ο Κώστας Σημίτης, καθηγητής στο Πάντειο ακόμη, κάλεσε τον Μετέ Τουντσί για μια κοινή διάλεξη.

«Κώστα, τι πάθανε τα μαλλιά σου;» τον ρώτησε μόλις τον πρωτοείδε ο Τούρκος διανοητής, με το θάρρος μιας φιλίας που θεμελιώθηκε στα χρόνια της αθωότητας...

Εκτοτε η σχέση τους είναι και πάλι στενή. Μιλούν, αλληλογραφούν, ανταλλάσσουν επισκέψεις και απόψεις. Ο δρ Τουντσί, πρύτανης σήμερα στο Πανεπιστήμιο του Μπλγκίρ στην Κωνσταντινούπολη, περιμένει τον Κώστα Σημίτη και στο σπίτι του όταν ο Έλληνας πρωθυπουργός επισκεφθεί την Τουρκία τον Νοέμβριο για τη Σύνοδο Κορυφής του ΟΑΣΕ. «Μου το έχει υποσχεθεί. Κι ο Κώστας δεν αναίρει τον λόγο του».

Το «Εθνος» συνάντησε τον Μετέ Τουντσί στο φιλόξενο γραφείο του και «παρέκαμψε» τις αρχικές αντιρρήσεις του να μιλήσει για την πολύχρονη φιλία του με τον Έλληνα πρωθυπουργό.

Στο δώρο της συνομιλίας μας ήταν πολλές οι φορές που επανέλαβε ότι Αθήνα και Αγκυρα είναι πολύ τυχερές που ηγείται της Ελλάδας ο Κώστας Σημίτης, ένας άνθρωπος με ανοικτό μυαλό. «Γιατί μέσα στο ΠΑΣΟΚ υπάρχουν πολλοί εθνικιστές πολιτικοί» λέει ο Μετέ Τουντσί.

Είναι οπαδός της ελληνοτουρκικής φιλίας. Πιστεύει ότι τα Ιμια είναι ελληνικά και ότι η κρίση του '96 ήταν τεχνητή.

Παραδέχεται ότι η στρατοκρατούμενη Τουρκία θέλει πολύ χρόνο για να γίνει δημοκρατική χώρα. Όσο για το Κουρδικό; Είναι κατηγορηματικός: «Δεν το δημιούργησε η ελληνική κυβέρνηση»...

“ Είναι πολύ καλό για την Ελλάδα και την Τουρκία που αυτή τη στιγμή είναι πρωθυπουργός ο Κώστας Σημίτης, ”

Μετέ Τσουντάι

Ο Τούρκος φίλος του Σημίτη

Η κουβέντα μας, όπως άλλωστε ήταν φυσικό ξεκίνησε από την γνωριμία των δύο ανδρών στο LONDON SCHOOL OF ECONOMICS.

ΕΡ.: Ένας Τούρκος κι ένας Έλληνας νιώθουν πιο κοντά όταν βρεθούν στο εξωτερικό;

ΑΠ.: Είναι περίεργο, αλλά ναι. Έχουν πολλές κοινές αξίες που μοιράζονται.

ΑΠ.: Με τον Κώστα γνωριστήκαμε στο πανεπιστήμιο, στο Λονδίνο. Οι συνθήκες ήταν δύσκολες, αφού δεν ξέραμε ο ένας τη γλώσσα του άλλου κι έπρεπε να μιλάμε συνέχεια αγγλικά. Δεν ήμασταν ακόμη παντρεμένοι, αλλά και ο Κώστας είχε ήδη γνωρίσει τη Δάφνη κι εγώ τη σύζυγό μου. Πολλές φορές έρχονταν στο σπίτι μας, σε ένα διαμέρισμα στο Μπέιζγουότερ, και η Δάφνη με τη γυναίκα μου μονίμως τσακώνονταν για το αν κάποια φαγητά ήταν ελληνικά ή τουρκικά...

ΕΡ.: Πόσα χρόνια πέρασαν από τότε;

ΑΠ.: Δεν το πιστεύω όταν το λέω, αλλά είναι 35. Όμως θυμάμαι παρά πολλά πράγματα από εκείνη την εποχή. Όπως, για παράδειγμα, την επίσκεψη του βασιλιά Παύλου στο Λονδίνο. Οι συγκεντρωμένοι που διαδήλωναν εναντίον του ήταν πολλοί. Κι εμείς οι δύο, παιδιά τότε, ανάμεσά τους.

Θυμάμαι ακόμη που ο Κώστας μού έλεγε

για τον Στρατό. Όταν κάποιος χωρικός παρουσιαζόταν, οι ανώτεροί του τον ρωτούσαν «Ποιος είναι ο εχθρός;». Εκείνος αμέσως απαντούσε: «Ο Τούρκος». Του έδιναν όμως ένα χαστούκι και του έλεγαν «ο Σλάβος, γιατί τότε πρωτοήμασταν σύμμαχοι στο ΝΑΤΟ».

Περνούσαμε πολύ καλά εκείνη την εποχή. Με όσα λέγαμε και κάναμε πραγματικά γελούσαμε πολύ...

ΕΡ.: Ακούγεται περίεργο αυτό, γιατί στις δημόσιες εμφανίσεις του ο πρωθυπουργός δεν είναι ιδιαίτερα εξωστρεφής...

ΑΠ.: Ναι, αλλά τότε ήταν νέος. Πολύ νέος. Όμως και τώρα που μεγαλώσαμε μεταξύ μας δεν χάσαμε το χιούμορ μας. Όταν μάλιστα το 1995 με κάλεσε στην Ελλάδα για μία ομιλία στο Πάντειο, μετά από πολλά χρόνια που είχαμε καθεί, μόλις τον πρωτοείδα του είπα «Κώστα, τι πάθανε τα μαλλιά σου;». Και κάποιος από τους συνεργάτες του που ήταν δίπλα του μου είπε «Μετέ, δεν θα στο συγκωρήσει ποτέ αυτό»...

ΕΡ.: Τι ήταν αυτό που σας έφερε κοντά στην πραγματικότητα;

ΑΠ.: Το βασικότερο είναι ότι και οι δύο μοιραζόμασταν συγκεκριμένες σοσιαλιστικές αξίες. Κανείς μας δεν ήταν σκληροπυρηνικός σοσιαλιστής ή κομμουνιστής, όπως επίσης και οι δύο απαρνούμασταν τον

σοβινιστικό χαρακτήρα του εθνικισμού.

ΕΡ.: Ο κ. Σημίτης αποφάσισε να εγκαταλείψει την ακαδημαϊκή του σταδιοδρομία για τον πολιτικό στίβο. Πιστεύετε ότι οι ακαδημαϊκοί γίνονται επιτυχημένοι πολιτικοί;

ΑΠ.: Πάντα μου άρεσε να είμαι ελεύθερος να ασκώ κριτική στην κυβέρνηση. Πιστεύω πως για έναν διανοούμενο είναι πιο βολική αυτή η θέση. Και στην πραγματικότητα δεν νομίζω ότι άνθρωποι που υπήρξαν ακαδημαϊκοί μπορούν να γίνουν επιτυχημένοι πολιτικοί.

ΕΡ.: Αυτό μάλλον δεν θα αρέσει πολύ στον κ. Σημίτη...

ΑΠ.: Ο Κώστας είναι εξαίρεση στον κανόνα. Είναι πολύ καλό και για τους Τούρκους και για τους Έλληνες που ένας άνθρωπος της δικής του αντίληψης είναι αυτήν τη στιγμή πρωθυπουργός στην Ελλάδα.

Όμως υπάρχουν πολλά παραδείγματα, όπως ο Σαλαζάρ, ο δικτάτορας της Πορτογαλίας. Ήταν καλός καθηγητής, αλλά επικίνδυνος πολιτικός. Κι εδώ στην Τουρκία έχουμε μερικούς πολιτικούς με ένα ακαδημαϊκό μπαγκράουντ, οι οποίοι δεν είναι κατ' ανάγκην επιτυχημένοι. Ο γιος του Ινονού, ας πούμε, δεν μπορεί να καταγραφεί στους επιτυχημένους πολιτικούς.

ΕΡ.: Το ενδιαφέρον σας για την Ελλάδα ή-

Η Δάφνη είναι η ισχυρή γυναίκα πίσω από τον πρωθυπουργό

Τη Δάφνη Σημίτη την συνάντησα ξανά, μετά από πολλά χρόνια στο σπίτι της στη οδό Αναγνωστοπούλου.

ΕΡ.: Τους Έλληνες φίλους του πρωθυπουργού τους έχετε γνωρίσει;

ΑΠ.: Ναι, ένα βράδυ στο σπίτι του στο Κολωνάκι. Ήταν εκεί ο κ. Ροζάκης και κάποιοι ακόμη, αλλά δυστυχώς μου είναι δύσκολο να συγκρατήσω ελληνικά ονόματα. Με εντυπωσίασαν όλοι για την ευρύτητα του πνεύματός τους. Όπως επίσης χάρηκα πολύ που ξανασυνάντησα μετά από τόσα χρόνια τη Δάφνη. Φαντάζομαι πως είναι η ισχυρή κυρία πίσω από τον πρωθυπουργό.

ΕΡ.: Εσείς ήταν και στη σχέση τους στο Λονδίνο;

ΑΠ.: Ναι, η Δάφνη τον αγαπάει και τον στηρίζει πολύ. Αλλά δεν της έρρεσε να φαίνεται η ίδια.

Η ΘΕΣΗ

Τα Ιμια είναι και πρέπει να είναι ελληνικά

Ο δρ Μετέ Τσουντάι με την συντάκτρια του «ΕΘΝΟΥΣ» Κάτια Μακρή.

Η οξύτητα στις σχέσεις Ελλάδα-Τουρκία έχει δώσει τη θέση της στην ύφεση, ενώ οι πιο αισιόδοξοι μιλούν ακόμη για την προοπτική προσέγγισης των δύο κρατών. Ο μετέ Τσουντάι στηρίζει τη φιλία των δύο λαών, αν και δεν αρνείται ότι υπάρχουν τουρκικές διεκδικήσεις για το Αιγαίο.

ΕΡ.: Οι ελληνοτουρκικές σχέσεις τον τελευταίο καιρό δείχνουν να βελτιώνονται. Φτάνει όμως ένας σεισμός για να γίνει αυτό;

ΑΠ.: Η κοινή γνώμη σε Ελλάδα και Τουρκία είναι αυτήν τη στιγμή μπροστά από τους πολιτικούς. Τους πνέουν να κάνουν κάτι για τη φιλία ανάμεσα στα έθνη. Υπάρχουν βέβαια ιστορικές προκαταλήψεις που αφορούν το παρελθόν και το παρόν. Προκαταλήψεις που έχουν γίνει στο έπακρο αντικείμενο εκμετάλλευσης, αν και στην πραγματικότητα δεν εκφράζουν τις πραγματικές σχέσεις των δύο λαών. Μια ιστορική αναδρομή αποδεικνύει πόσα κοινά έχουμε. Στη γλώσσα μας έχουμε λέξεις ελληνικές και νομίζουμε ότι είναι τουρκικές. Ακόμη και η «αγνότητα» των λαών είναι ένας μύθος. Έχουμε μοιραστεί τη διανόηση, έχουμε περάσει πολύ χρόνο μαζί.

ΕΡ.: Και με τις τουρκικές διεκδικήσεις; Στο πλαίσιο της φιλίας που καλλιεργείται πιστεύετε ότι θα πάψουν να υπάρχουν α-

ξιώσεις για τα Ιμια και τα άλλα νησιά του Αιγαίου;

ΑΠ.: Ειλικρινά κι εγώ προσπάθη να καταλάβω τη λογική της Τουρκίας στο θέμα. Εγώ είμαι επιστήμονας και ξέρω να διαβάζω χάρτες. Αυτά τα νησιά είναι και πρέπει να είναι ελληνικά. Η ιστορία είναι απόλυτη. Κρίσεις αυτού του είδους είναι τεχνητές. Θυμάστε ότι ο Κώστας Σημίτης ήταν μόλις λίγες μέρες στην πρωθυπουργία της χώρας κι εμείς είχαμε στην ηγεσία την κυρία Τσιλέρ. Δεν ξέρω ποιος δάκτυλος ενήργησε. Ηθελαν άραγε οι ΗΠΑ να στείλουν μήνυμα στον Σημίτη ότι δεν πρέπει να αισθάνεται πολύ άνετα από το γεγονός ότι είναι μέλος της ΕΕ ή να δείξουν την ευνοία τους στην κ. Τσιλέρ;

Σ' αυτήν την περίπτωση πάντως αισθάνθηκα πραγματικά ότι οι τουρκικές δυνάμεις ασφαλείας θέλουν έχουν ένα δόγμα που θέλει τα Δωδεκάνησα Τουρκικά, θεωρώντας τα κλειδί για την Ανατολία. Ομως αυτό είναι αδύνατο αφού τα νησιά κατοικούνται από Έλληνες.

ΕΡ.: Αρα, μπορούμε τώρα να λύσουμε προβλήματα χρόνων, όπως είναι αυτό του Αιγαίου;

ΑΠ.: Δεν μπορούμε να πιστεύουμε ότι οι συνθήκες για τη φιλία είναι εύκολο να δημιουργηθούν. Είναι ένας δύσκολος και μακρύς δρόμος. Οι απλοί άνθρωποι στην Τουρκία όμως στην πλειονότητά τους δεν

μισούν τους Έλληνες, όπως επίσης και οι Έλληνες δεν έχουν αυτό το μίσος για τους Τούρκους που πολλοί πολιτικοί στην Ελλάδα, ακόμη και στο κυβερνών κόμμα, πιστεύουν ότι υπάρχει.

ΕΡ.: Τις στιγμές των κρίσεων όμως τα συναισθήματα αλλάζουν...

ΑΠ.: Σίγουρα οι κυβερνήσεις στο παρελθόν έχουν κάνει τεράστια λάθη, αλλά τα media υποδαυλίζουν τα ένστικτα των ανθρώπων.

ΕΡ.: Το Κουρδικό, δηλαδή, το δημιούργησαν τα media;

ΑΠ.: Δεν είναι πάντως και πρόβλημα που το δημιούργησε η ελληνική κυβέρνηση, αν και στο παρελθόν κάποιοι αξιωματούχοι έχουν προσπαθήσει να το διογκώσουν.

ΕΡ.: Αρα, με την τουρκική στάση δεδομένη, συμφωνείτε με το άνοιγμα που κάνει τώρα στην Αγκυρα η ελληνική πλευρά;

ΑΠ.: Ναι, γιατί κάτω από κοινή ομπρέλα μπορούν όλα να γίνουν πιο εύκολα.

Κι είμαστε και οι δύο λαοί πολύ τυχεροί που νηγείται της Ελλάδας ο Κώστας Σημίτης, ένας άνθρωπος χωρίς στερεότυπα για τους Τούρκους, γιατί μέσα στο ΠΑΣΟΚ υπάρχουν πολλοί εθνικιστές πολιτικοί, που προσπαθούν να στρέψουν τον ελληνικό λαό εναντίον των Τούρκων. Κι αυτό θα είναι καταστροφικό για όλους...

ΠΡΟΤΑΣΗ

Πανεπιστήμιο φιλίας στο Καστελόριζο

Οι κοινές συναυλίες Ελλήνων και Τούρκων καλλιτεχνών, κατά τον δρ. Τσουντάι είναι ένα καλό βήμα για τη σύσφιξη των σχέσεων.

ΕΡ.: Τον τελευταίο καιρό καλλιτέχνες τραγουδούν για τη φιλία, σχολεία ανταλλάσσουν επισκέψεις, υπάρχει μία κινητικότητα στο πλαίσιο της καλλιέργειας σχέσεων ανάμεσα στους δύο λαούς. Πιστεύετε ότι κινήσεις όπως αυτές μπορούν να φέρουν αποτέλεσμα;

ΑΠ.: Το ουσιώδες είναι να γνωρίσουμε ο ένας τον άλλον. Σίγουρα βρίσκω υπερβολικό το να αφήσουμε όλες τις ελπίδες μας στον Θεοδωράκη και στον Λιβανελί, είναι όμως μια αρχή, ένα βήμα. Ακόμη και ένα «Πανεπιστήμιο Φιλίας» θα πρότεινα να γίνει στο Καστελόριζο, όπου καθένας θα μπορούσε να μάθει τη γλώσσα του άλλου.

ΕΡ.: Πιστεύετε ότι υπάρχει έλλειμμα εμπιστοσύνης ανάμεσα στους λαούς;

ΑΠ.: Οχι στους λαούς, στις δύο χώρες. Ξέρετε υπάρχει μία ψυχολογία στην Τουρκία: ότι η κατάσταση δεν ήταν ποτέ καταστροφική για μας αλλά για τους Έλληνες. Κι είναι πιο δύσκολο για την πλευρά των χαμένων να ξεχάσουν. Κάτι παρόμοιο συμβαίνει άλλωστε και με τους Τούρκους έναντι των Ρώσων...

"Διαδηλώνναμε μαζί πριν 35 χρόνια"

και μερικές φορές έχουμε κοινές εκδηλώσεις.

ΕΡ.: Νιώθετε τους Έλληνες και τη διανόμη τους οικείους;

ΑΠ.: Σε ένα βαθμό, ναι. Υπάρχουν πολλά κοινά σημεία αφού, όπως σας εξήγησα, δεν έχω καμία συμπάθεια για τον εθνικισμό. Ο καθένας συμπαθεί τη χώρα που ζει γιατί με τη γλώσσα του καταλαβαίνει τι συμβαίνει τριγύρω, αλλά αυτό πρέπει να σταματά εκεί. Ο εθνικισμός προκάλεσε στο παρελθόν αμέτρητους πολέμους και αποδείχθηκε πολύ επικίνδυνος για την ανθρωπότητα.

ΕΡ.: Και η Τουρκία «πάσχει» σοβαρά από τον εθνικισμό...

ΑΠ.: Ναι, έχουμε τέτοια προβλήματα, όπως επίσης δυστυχώς έχει και η Ελλάδα. Ομως τα τελευταία χρόνια οι Τούρκοι έγιναν πολύ εθνικιστές τόσο στις εσωτερικές όσο και στις διεθνείς τους σχέσεις. Έχουμε μάλιστα και σχετικό κόμμα στον κυβερνητικό συνασπισμό με έναν ακραιφνή εθνικιστή πρωθυπουργό, τον Μπουλέντ Ετζεβίτ.

ΕΡ.: Η αίσθηση διεθνώς είναι ότι στην Τουρκία υπάρχει έλλειμμα δημοκρατίας. Εσείς δύο φορές κατά το παρελθόν υποστήκατε την αυταρχικότητα του καθεστώτος. Πιστεύετε ότι η Τουρκία σταδιακά μπορεί να αποκτήσει τα χαρακτηριστικά μίας πραγματικά δημοκρατικής χώρας;

ΑΠ.: Είναι αλήθεια πως το 1971 με συνέλαβαν επειδή μετέφρασα κάποια κεφάλαια από τον Καρλ Μαρξ. Απελευθερώθηκα μετά από 3-4 μήνες. Επίσης, το 1993 ο Στρατός με απέλυσε από το Πανεπιστήμιο της Αγκυρας όπου δίδασκα γιατί ασκούσα κριτική.

Μιλήσατε όμως για έλλειμμα δημοκρατίας στην Τουρκία. Μερικές φορές αστεϊεύομαι με τους φοιτητές μου λέγοντάς τους ότι η Δημοκρατία δεν είναι σαν την εγκυμοσύνη. Μία γυναίκα είτε είναι έγκυος είτε όχι. Ομως για τη Δημοκρατία δεν μπορείς να μιλήσεις με άσπρο και μαύρο.

ΕΡ.: Για την περίπτωση της Τουρκίας πάντως οι κατηγορίες είναι ιδιαίτερα σοβαρές. Υπάρχουν αλληπάλληλες εκθέσεις και αποφάσεις ευρωπαϊκών ή και διεθνών Οργανισμών που κατηγορούν τη χώρα για κατάπτωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων...

ΑΠ.: Αυτό είναι αλήθεια. Ομως η αντίληψη πως κάποιες χώρες είναι δημοκρατικές και άλλες όχι είναι λάθος. Στην πραγματικότητα υπάρχουν διαβαθμίσεις. Τέλεια Δημοκρατία δεν υφίσταται σε καμία χώρα.

ΕΡ.: Σ' αυτήν τη διαβάθμιση η Τουρκία πού βρίσκεται;

ΑΠ.: Είναι κάπου στη μέση, αν τη συγκρίνουμε με το παρελθόν. Βέβαια έχουμε πολύ δρόμο μπροστά μας. Το μεγαλύτερο πρό-

βλημα είναι ότι στην Τουρκία υπάρχει σαφέστατη υπεροχή του Στρατού στη δημόσια ζωή. Και με τον βαθμό εθνικισμού που υπάρχει ο κόσμος στηρίζει τις ένοπλες δυνάμεις.

ΕΡ.: Το έλλειμμα δημοκρατίας είναι ο λόγος για τον οποίο κινδυνεύετε να αποκλειστεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση;

ΑΠ.: Πιστεύω ότι κύριος ανασταλτικός παράγοντας είναι ο τεράστιος πληθυσμός μας. Τα 60 εκατομμύρια των Τούρκων και η οικονομική κατάσταση της χώρας. Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν ήταν ευτυχημένη ούτε όταν μπήκε και η Ελλάδα, γιατί συγκριτικά ήταν φτωχότερη από τις άλλες χώρες.

ΕΡ.: Εκτός από την οικονομία, δηλαδή, πιστεύετε ότι η Τουρκία ιστορικά και πολιτικά «ανήκει» στην Ευρωπαϊκή Ένωση;

ΑΠ.: Η Ελλάδα ανήκει στην Ευρώπη; Ξέρω ότι πολλοί στην Ελλάδα λένε ότι βαδίζουν προς την Ευρώπη κι ότι ανήκουν σ' αυτήν. Η απάντηση εξαρτάται από το αν θα δείτε την Ευρώπη ως γεωγραφικό χώρο. Τότε οι περισσότεροι Τούρκοι είναι χωρίς αμφιβολία έξω. Ομως η Ευρώπη δεν είναι γεωγραφική περιοχή, αλλά μια αρχή που συμβολίζει τον δυτικό πολιτισμό. Οι Ηνωμένες Πολιτείες, για παράδειγμα, δεν είναι μέρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά ακολουθούν τον δυτικό τρόπο ζωής. Μπορείτε

να περιορίσετε την Ευρώπη στις σκανδιναβικές και δυτικοευρωπαϊκές χώρες. Ισως και στην Ισπανία ή την Ιταλία. Η καθολική Ευρώπη όμως ήταν δύσκολο να δεχτεί την ορθόδοξη Ελλάδα.

ΕΡ.: Η Ελλάδα όμως είχε τελικά την ικανότητα να ξεπεράσει τα ποικίλα εμπόδια και να γίνει πλήρες μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Τουρκία πιστεύετε ότι τελικά θα ενταχθεί;

ΑΠ.: Αυτή είναι πολιτική απόφαση. Αν όμως η Τουρκία γίνει μέλος της ΕΕ, θα είναι πιο εύκολο να αναπτύξει ευρωπαϊκές ιδέες. Πολλά διεθνή προβλήματα μπορούν να λυθούν πιο άνετα έτσι.

ΕΡ.: Μήπως σ' αυτά συμπεριλαμβάνεται και το Κυπριακό;

ΑΠ.: Πρώτα απ' όλα αυτό.

ΕΡ.: Μα πολύ πρόσφατα ο Μπουλέντ Ετζεβίτ δήλωσε ότι δεν υφίσταται κυπριακό πρόβλημα. Αρα, σε ποια βάση δεδομένων μιλάμε για επίλυσή του;

ΑΠ.: Ένα νησί χωρίστηκε σε δύο κοινότητες. Αρα, υπάρχει θέμα. Πρέπει να βρεθεί φόρμουλα να ενωθεί. Να υπάρξει λύση. Θα ήταν ανόητο για την πολιτική της Τουρκίας να κρατήσει το βόρειο κομμάτι και το νότιο να ενωθεί με την Ευρώπη και την Ελλάδα. Αυτό θα δημιουργήσει περισσότερα προβλήματα απ' όσα θα επιλύσει...